ROZSUDEK SOUDU (čtvrtého senátu)

16. března 2005 *

Ve věci T-283/02,

EnBW Kernkraft GmbH, bývalá Gemeinschaftskernkraftwerk Neckar GmbH, se sídlem v Neckarwestheim (Německo), zastoupená S. Zickgrafem, advokátem,

žalobkyně,

proti

Komisi Evropských společenství, zastoupené S. Fries a F. Hoffmeisterem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalované,

jejímž předmětem je návrh na náhradu škody podle článku 288 ES, směřující k nápravě údajné škody utrpěné žalobkyní z důvodu toho, že jí Komise nezaplatila odměnu za služby týkající se jaderné elektrárny v Zaporožie (Ukrajina), které žalobkyně poskytla v rámci programu TACIS,

* Jednací jazyk: němčina.

SOUD PRVNÍHO STUPNĚ
EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ (čtvrtý senát),

ve složení: H. Legal, předseda, V. Tiili a V. Vadapalas, soudci,

vedoucí soudní kanceláře: D. Christensen, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 22. září 2004,

vydává tento

Rozsudek

Právní a skutkový rámec sporu

1 Program technické pomoci Společenství nezávislých států („Programme for technical assistance to the Commonwealth of Independent States") (TACIS), založený pro období od 1. ledna 1996 do 31. prosince 1999 nařízením Rady (Euratom, ES) č. 1279/96 ze dne 25. června 1996 týkajícím se poskytnutí pomoci novým nezávislým státům a Mongolsku při reformě a obnově jejich hospodářství (Úř. věst. L 165, s. 1) *(neoficiální překlad)* upravuje zejména pomoc týkající se jaderné bezpečnosti.

2 „Všeobecné podmínky pro smlouvy o službách financované z fondů PHARE/TACIS" *(neoficiální překlad)* („General Conditions for Service Contracts financed from PHARE/TACIS Funds") ve znění platném v době rozhodné z hlediska skutečností v projednávané věci stanoví pravidla použitelná pro smlouvy TACIS (dále jen „všeobecné podmínky TACIS").

3 Společnost EnBW Kernkraft GmbH, bývalá Gemeinschaftskernkraftwerk Neckar GmbH (dále jen „žalobkyně" nebo „GKN"), udržovala od roku 1994 smluvní vztahy s Komisí v rámci programu TACIS ohledně pomoci na místě týkající se jaderné elektrárny v Zaporožie na Ukrajině.

4 První smlouva o službách byla uzavřena v září 1994 na dobu dvanácti měsíců s rozpočtem 552 656 eur. Smlouva upravuje realizaci různých projektů určených k zajištění bezpečnosti zařízení. Vedoucím projektu byl p. Hoensch, inženýr zaměstnaný žalobkyní, který především odpovídal za vedení různých projektů a za koordinaci smluvních zaměstnanců pracujících na jejich realizaci.

5 Druhá smlouva o službách byla uzavřena v září 1995 na dobu patnácti měsíců s rozpočtem 1 299 090 eur. Tato smlouva byla prvním dodatkem prodloužena o sedm měsíců s dodatečným rozpočtem ve výši 990 910 eur, poté byla druhým dodatkem prodloužena o osm měsíců. Druhá smlouva tudíž uplynula v březnu 1998.

6 Dne 10. dubna 1997 Účetní dvůr přijal zvláštní zprávu č. 6/97 týkající se dotací z programu TACIS poskytnutých Ukrajině, doprovázenou odpověďmi Komise (Úř. věst. C 171, s. 1). Tato zpráva kritizovala zejména uzavírání smluv se zpětným účinkem.

7 Třetí smlouva o službách (dále jen „třetí smlouva") týkající se pomoci na místě pro rok 1996 byla uzavřena dne 17. července 1997 na původní dobu 19 měsíců, tudíž uplynula dne 17. února 1999, s rozpočtem ve výši 800 000 eur. Na základě jejího článku 10 každý spor vztahující se nebo vycházející z této smlouvy musí být předložen soudům v Bruselu.

8 V dopise ze dne 30. prosince 1997 zaslaném p. Lütkemeyerovi z Generálního ředitelství Komise (GŘ) „Vnější vztahy: Evropa a nové nezávislé státy, zahraniční politika a společná bezpečnost, vnější služba" zástupci Delegace Komise v Kyjevě (Ukrajina) napsali následující:

„[V]edoucí projektu [...] p. Hoensch jednal bez předchozího souhlasu Komise a uvedl ukrajinskou stranu v omyl. Byli bychom Vám velmi zavázáni, kdybyste mohli p. Hoenschovi dát ohledně této záležitosti striktní pokyny."

9 Dne 15. dubna 1998 p. Jousten, vedoucí jednotky „Jaderná bezpečnost a koordinace intervencí v odvětví ‚energetiky'" ředitelství „Vztahy s novými nezávislými státy a Mongolskem" téhož GŘ, zaslal žalobkyni dopis, kterým ji vyzval, aby připravila návrh smlouvy o pomoci na místě pro rok 1997 (dále jen „čtvrtá smlouva").

10 Dne 20. května 1998 žalobkyně zaslala p. Joustenovi svůj návrh čtvrté smlouvy. Dne 16. července 1998 žalobkyně zaslala p. Joustenovi rozšířený návrh dotčené smlouvy. Dne 29. července 1998 žalobkyně Komisi sdělila své bankovní údaje. Dne 26. srpna 1998 žalobkyně zaslala p. Joustenovi upravené znění svého návrhu a uvedla, že úpravy se týkají přílohy 6. Dne 23. září 1998 mu žalobkyně zaslala nový návrh, přičemž odkázala na schůzku, která proběhla dne 10. září 1998.

11 V srpnu 1998 strany přijaly první dodatek ke třetí smlouvě (dále jen „první dodatek"), kterým změnily článek 2 a článek 4, jakož i přílohy A, B, C a D třetí smlouvy, a prodloužily původní smlouvu o 17 měsíců, čímž stanovily datum uplynutí smlouvy na 17. července 2000.

12 V dopise ze dne 2. října 1998 zaslaném p. Joustenovi uvedl p. Giuglaris, prozatímní vedoucí Delegace v Kyjevě, že „si dovoluje připomenout svůj dřívější návrh týkající se možnosti nahradit p. Hoensche jako vedoucího projektu".

13 Dne 9. října 1998 žalobkyně zaslala p. Joustenovi dopis týkající se stadia jednání a závěrem uvedla, že „doufá, že smlouva o službách vstoupí velmi brzy v platnost".

14 Pan Jousten odpověděl žalobkyni dopisem dne 20. října 1998, přičemž shrnul hlavní problémy spojené s návrhy žalobkyně. Rovněž žalobkyni navrhl uzavření smlouvy s výjimkou prací, ohledně kterých nebylo dosud dosaženo dohody. V dopise bylo totiž uvedeno:

„Pokud si po přijetí [řádného technického zadání projektu] GKN nepřeje předložit nabídku pro tento úkol, navrhujeme, za účelem vyhnutí se ještě většímu zpoždění, uzavřít smlouvu pro zbývající práce (uskutečnění programu z roku 1997 atd.)."

15 Po tomto dopise p. O'Rourke, zástupce vedoucího dotčené jednotky, požádal žalobkyni dopisem ze dne 23. října 1998, aby mu zaslala revidované znění čtvrté smlouvy.

16 Dne 12. listopadu 1998 Účetní dvůr přijal zvláštní zprávu č. 25/98 týkající se operací Evropské unie v odvětví jaderné bezpečnosti ve střední a východní Evropě (ZSVE) a v nových nezávislých státech (NNS) (období 1990–1997), doprovázenou odpověďmi Komise (Úř. věst. 1999, C 35, s. 1). Tato zpráva kritizovala zejména nedostatečnost lidských zdrojů, které by umožnily řádné provádění programů.

17 Dne 20. listopadu 1998 kontrolní tým v Kyjevě vyhotovil zprávu o pomoci na místě týkající se třetí smlouvy.

18 V dopise ze dne 23. listopadu 1998 zaslaném p. Zaissovi, zástupci vedoucího projektu na straně žalobkyně, a odkazujícím na dopisy p. Zaisse ze dne 2. a 4. listopadu 1998 se p. Jousten vyjádřil k nařčením p. O'Rourkeho obsaženým v těchto dopisech a závěrem uvedl:

„Naše spolupráce bude moci pokračovat pouze v případě, že se vrátíme k běžným obchodním vztahům."

19 V dopise ze dne 26. listopadu 1998 rovněž zaslaném p. Zaissovi p. Doucet, vedoucí jednotky „Jaderná bezpečnost" ředitelství „Projekty Evropa (střední, východní, NNS a západní Balkán) – Zahraniční politika a společná bezpečnost" společné služby pro správu pomoci Společenství třetím zemím s odkazem na zprávu ze dne 8. července 1998 týkající se stadia pokročilosti smlouvy, konstatoval, že komentáře obsažené v této zprávě představují osobní hodnocení neslučitelná s mandátem svěřeným p. Hoenschovi jako vedoucímu projektu. Dále uvedl, že „Komise očekává, že na straně [žalobkyně] budou přijata rozhodná opatření týkající se vedení projektu".

20 Dne 3. prosince 1998 žalobkyně zaslala p. Joustenovi revidované znění čtvrté smlouvy a upřesnila, že neupravené záležitosti byly až na jednu výjimku vzaty v úvahu.

21 Telefaxem ze dne 22. prosince 1998 p. Jousten žalobkyni odpověděl, že „zadání projektu" (terms of reference) bylo oznámeno p. Doucetovi, který se s ní spojí ohledně dalších bodů a příloh jejího návrhu.

22 Dne 24. února 1999 žalobkyně zaslala Komisi zprávu týkající se stadia pokročilosti smlouvy za období od 1. prosince 1998 do 31. ledna 1999.

23 Žalobkyně se zúčastnila schůzky s Komisí dne 16. března 1999.

24 Dne 14. dubna 1999 žalobkyně zaslala p. Doucetovi dopis, ve kterém shrnula neupravené záležitosti, o kterých se diskutovalo na schůzce dne 16. března 1999.

25 Téhož dne žalobkyně rovněž p. Doucetovi zaslala nové znění čtvrté smlouvy a uvedla, že se jedná o úplně revidované znění „zadání projektu".

26 Dne 7. května 1999 p. Summa, ředitel ředitelství „Vztahy s novými nezávislými státy a Mongolskem" GŘ Komise „Vnější vztahy: Evropa a nové nezávislé státy, zahraniční politika a společná bezpečnost, vnější služba", zaslal dopis p. Möllerovi z Bundesministerium der Finanzen (německé federální ministerstvo financí)

v odpověď na jeho dopis ze dne 25. února 1999 týkající se programů TACIS a PHARE v odvětví jaderné bezpečnosti.

27 Dne 20. května 1999 vypracoval kontrolní tým v Kyjevě zprávu týkající se pomoci na místě na základě třetí smlouvy. Zejména v ní bylo uvedeno, že rozpočet je vyčerpán a že ze smluvního hlediska žalobkyně musí pokračovat v zajištění některých služeb, což je nemožné z hlediska ekonomického.

28 Schůzka, které se zúčastnila žalobkyně a zástupci Komise, se konala ve dnech 12. a 13. července 1999.

29 Dne 21. července 1999 žalobkyně po této schůzce zaslala p. Vadé ze společné služby Komise pro správu pomoci Společenství třetím zemím „úplně revidované znění" „zadání projektu".

30 Dne 22. července 1999 p. Vadé zaslal žalobkyni dopis, ve kterém vyjmenoval hlavní body, o kterých se diskutovalo na schůzce.

31 V dopise ze dne 28. července 1999 zaslaném p. Zaissovi p. Doucet sdělil žalobkyni, že nemůže přijmout technické hodnocení nabídek týkající se projektů U1.03/96B, U1.03/96D2 a U2.03/96.

32 Pan Zaiss odpověděl Komisi dne 29. července 1999 a poskytl vysvětlení ohledně tří dotčených projektů. Krom toho odkázal na slib, který Komise údajně učinila na schůzce dne 16. března 1999, podle kterého veškeré náklady vynaložené žalobkyní před podpisem čtvrté smlouvy budou Komisí uhrazeny.

33 Telefaxem ze dne 2. srpna 1999 p. Doucet odpověděl p. Zaissovi ohledně hodnocení tří projektů, že stanovisko žalobkyně lze vykládat pouze jako zamítnutí provést nezbytné přehodnocení.

34 Dne 6. srpna 1999 p. Hoensch zaslal p. Doucetovi dopis ohledně technického hodnocení projektu U2.03/96.

35 Dne 25. srpna 1999 žalobkyně p. Doucetovi zaslala návrh druhého dodatku obsahující úpravu třetí smlouvy a prvního dodatku, odkazujíc na schůzku ze dne 16. března 1999 a na vlastní dopis ze dne 14. dubna 1999. Tento návrh stanovil navýšení původního rozpočtu o 457 163 eur.

36 V dopise ze dne 16. září 1999 zaslaném p. Zaissovi napsal p. Doucet následující:

„Dosud jsme neobdrželi žádnou uspokojivou odpověď [na telefax ze dne 2. srpna 1999] a krom toho veřejný kupec (GOPA) [„group of political advisors" neboli „skupina politických poradců"] zdůraznil skutečnost, že společnost GKN tvrdí, že není s to zajistit na místě řadu převzetí, která jsou stanovena v ustanoveních [třetí] smlouvy.

V tomto kontextu Komise není již nadále přesvědčena, že společnost GKN si přeje provádět pomoc na místě s obezřetností a náležitou péčí, kterou Komise očekává v záležitostech týkajících se jaderné bezpečnosti.

V případě, že nadále zamýšlíte pokračovat ve spolupráci s Komisí, zašlete prosím návrh na provedení probíhajících hodnocení a na převzetí materiálu s patřičným zohledněním dřívějších dopisů a telefaxů [jednotky ‚Jaderná bezpečnost' ředitelství ‚Projekty Evropa (střední, východní, NNS a západní Balkán) – Zahraniční politika a společná bezpečnost' společné služby pro správu pomoci Společenství třetím zemím]. Výsledky jsou očekávány nejpozději do 15. října 1999.

Předchozí zkušenost s neustále negativním přístupem společnosti GKN a s opakovanými neshodami mezi ní a Komisí nás vede k domněnce, že problémy, kterým jsme čelili, existují hlavně z důvodu nedostatečné technické způsobilosti a ducha spolupráce vedoucího projektu TACIS za společnost GKN. V každém případě Komise vyžaduje, aby byla vedoucím projektu TACIS určena co nejvýkonnější osoba.

Pokud Komise takovýto návrh neobdrží do deseti dnů od přijetí tohoto dopisu, bude možno nadále považovat tuto smlouvu za ukončenou. To rovněž znamená, že Komise nepřistoupí k uzavření další smlouvy tohoto typu se společností GKN.

Jsme si jisti, že chápete, že vyjasnění současné smluvní situace je nanejvýš důležité vzhledem k jejím dopadům v oblasti bezpečnosti a na operace v [jaderné elektrárně] v Zaporožie."

37 Telefaxem ze dne 23. září 1999 zaslaným p. Zaissovi odpověděl p. Vadé na dopis žalobkyně ze dne 25. srpna 1999 a odmítl vzít v úvahu návrh druhého dodatku.

38 Dopisem ze dne 4. října 1999 p. Zaiss odpověděl na dopis p. Douceta ze dne 16. září 1999. Podle tohoto dopisu:

„Společnost GKN až dosud plnila své závazky ze [třetí] smlouvy a přála by si v tom pokračovat do budoucna. Společnost GKN nebyla odpovědná za zpoždění, ke kterým došlo v dotčených projektech.

Za účelem vyjasnění způsobu, jakým by se nyní měly záležitosti odvíjet, se společnost GKN poradila s příslušnými německými federálními ministerstvy [...]

S ohledem na předcházející nyní Komise musí:

— uhradit společnosti GKN náklady, které do dnešního dne vynaložila (viz dopis společnosti GKN ze dne 25. srpna 1999);

— přijmout technická hodnocení projektů (viz dopis společnosti GKN ze dne 29. července 1999) a

— uvést v platnost smlouvu [...] TACIS 1997 (viz dopis společnosti GKN ze dne 17. května 1998 a telefax Komise ze dne 22. prosince 1998).

Do doby, než budou všechny tyto body vyřešeny tak, jak to vyhovuje společnosti GKN, se musíme zdržet provádění veškerých nových prací podle této smlouvy.

Mimoto musím co nejjednoznačnějším způsobem protestovat proti výtkám a nařčením, které jste průběžně vznášeli vůči vedení [projektu] TACIS společností GKN."

39 Dopisem ze dne 15. října 1999 žalobkyně reagovala na telefax Komise ze dne 23. září 1999 a vysvětlila v něm rozdíly, co se týče jednak smluvní doby činnosti pomoci na místě a jednak smluvní doby činnosti vztahující se k realizaci zvláštních projektů. Závěrem uvedla toto:

„Domníváme se, že je nezbytné zdůraznit, že náš smluvní návrh připojený k našemu dopisu ze dne 25. srpna 1999 se vztahuje na období od měsíce července 1998 do měsíce září 1999. To znamená, že pokud Komise potřebuje víc času pro přijetí rozhodnutí týkajícího se našeho návrhu [...] ohledně trvání smlouvy a nákladů na služby, které mají být uskutečněny, smlouva musí být prodloužena/ rozšířena kvůli času, který uplynul z důvodu vnitřního rozhodovacího procesu Komise."

40 Telefaxem ze dne 20. října 1999 zaslaným p. Doucetovi p. Hoensch potvrdil, s odkazem na jejich telefonický rozhovor, schůzku stanovenou na 28. října 1999. Uvedl v něm, že podrobně vysvětlí smluvní situaci, jakož i technická hodnocení projektů U2.03/96 a U1.03/96D2.

41 Telefaxem ze dne 22. října 1999 zaslaným p. Hoenschovi p. Doucet žalobkyni sdělil, že vzhledem k tomu, že žalobkyně má v úmyslu rovněž diskutovat o potížích týkajících se technického hodnocení nabídek, dává přednost odložení schůzky na později, aby se jí mohl zúčastnit p. Vadé, který je lépe obeznámen s technickými záležitostmi.

42 V dopise ze dne 25. října 1999 zaslaném p. Zaissovi p. Weber, ředitel ředitelství „Nabídková řízení, smlouvy a právní otázky" společné služby Komise pro správu pomoci Společenství třetím zemím, s odkazem na jeho dopis ze dne 4. října 1999 uvedl následující:

„Po Vaší negativní odpovědi na dopis p. Douceta ze dne 16. září 1999 [...] Komise tímto vypovídá [třetí] smlouvu v souladu s podmínkami článku 41 [všeobecných podmínek TACIS] (příloha E výše uvedené smlouvy). To znamená, že ukončení smlouvy nabude účinnosti šest kalendářních týdnů po přijetí tohoto dopisu společností GKN.

Žádáme Vás proto, abyste Komisi zaslali co nejdříve svou konečnou fakturu a abyste předali úplný technický spis [jednotce ‚Jaderná bezpečnost' ředitelství, Projekty Evropa (střední, východní, NNS a západní Balkán) – Zahraniční politika a společná bezpečnost' společné služby pro správu pomoci Společenství třetím zemím].

Nevidím důvod podrobněji vysvětlovat to, že Komise nemůže zvažovat uhrazení společnosti GKN [částky] nákladů týkající se hodnocení projektů U1.03/96B, U1.03/96D2 a U2.03/96, které byly od počátku špatně řízeny a nepřinesly žádný použitelný výsledek.

Po přijetí Vašeho dopisu s datem 4. října 1999 Komise k ochraně svých zájmů, jakož i k ochraně zájmů příjemce sama na místě uspořádala převzetí materiálu dodaného na základě projektů U1.03/95E [...], U1.03/96A [...] a U2.02/94C. Společnost GKN tedy nemá nárok na odměnu za případná převzetí, která mají proběhnout, odvolávajíc se na tyto smlouvy o dodávce [materiálu].

Konečně jsem nucen Vám sdělit, že z důvodu neuspokojivého plnění společnosti GKN a zejména jejího odmítnutí napravit nesrovnalosti a spolupracovat s Komisí podle požadavků, Komise nemůže zvažovat uzavření nové smlouvy se společností GKN."

43 Dopisem ze dne 19. listopadu 1999 zaslaným p. Weberovi podepsaným p. Wiedemannem žalobkyně odpověděla na dopis ze dne 25. října 1999 a zejména konstatovala, že třetí smlouva končí dne 15. prosince 1999.

44 Dne 24. listopadu 1999 proběhla schůzka mezi žalobkyní a Komisí.

45 Telefaxem ze dne 17. dubna 2002 zaslaným p. Knudsenovi z ředitelství „Evropa, Kavkaz, střední Asie" z Úřadu Komise pro spolupráci (EuropeAid), žalobkyně odpověděla na dopis ze dne 4. března 2002 a žádala o to, aby bylo dosaženo přátelské dohody.

46 Dopisem ze dne 17. května 2002 jí p. Knudsen odpověděl, že její dopis neobsahuje žádný nový přesvědčivý argument a že si přeje vyhnout se pokračování v bezúčelné korespondenci.

Řízení a návrhy účastníků řízení

47 Návrhem došlým kanceláři Soudu dne 23. září 2002 žalobkyně podala tuto žalobu.

48 Na základě zprávy soudce zpravodaje Soud (čtvrtý senát) rozhodl zahájit ústní část řízení.

49 V rámci organizačních procesních opatření Soud vyzval účastníky řízení, aby odpověděli na písemné otázky, jakož i aby předložili určité dokumenty. Účastníci řízení těmto žádostem částečně vyhověli.

50 Řeči účastníků řízení a jejich odpovědi na otázky položené Soudem byly vyslechnuty na veřejném zasedání dne 22. září 2004.

51 Žalobkyně navrhuje, aby Soud:

— uložil Komisi, aby jí uhradila částku 332 083,60 eur, navýšenou o úroky ve výši 5,25 % vypočítané z částky 328 782,43 eur ode dne 12. června 2000, jakož i úroky ve výši 5,25 % vypočítané z částky 3 301,17 eur ode dne 21. srpna 2000;

— uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

52 Komise navrhuje, aby Soud:

— zamítl žalobu jako nepřípustnou a zjevně neopodstatněnou;

— uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

Argumenty účastníků řízení

K pravomoci Soudu

53 Komise v podstatě tvrdí, že žaloba je podána u soudu, který nemá pravomoc o ní rozhodovat. Na základě doložky o pravomoci obsažené ve třetí smlouvě spadají spory „vztahující se nebo vycházející z této smlouvy" do pravomoci příslušných belgických soudů.

54 Podle Komise se zde jedná o výklad třetí smlouvy a přesněji o určení dluhu. Tento spor se tudíž týká třetí smlouvy.

55 Komise tvrdí, že podle ustanovení třetí smlouvy týkajících se projektů, které se vztahují k materiálu, žalobkyně byla povinna zajistit tyto projekty až do převzetí, a tudíž v průběhu smluvního období končícího na konci měsíce července 2000. Komise připomíná, že žalobkyně smlouvou přijala skutečnost, že rozpočet, který byl na smlouvu přidělen, je omezen na částku 800 000 eur.

56 Komise zdůrazňuje, že smlouva mezi žalobkyní a Komisí existovala v průběhu období, za které žalobkyně požaduje náhradu za činnosti provedené vedoucím projektu a některými z jejích odborníků. V této smlouvě byly stanoveny rozpočtové příděly k pokrytí práce vedoucího projektu a odborníků. Podle Komise žalobkyně

překročila částku těchto rozpočtových přídělů, když vedoucí projektu a odborníci provedli dotčené činnosti.

57 Komise připomíná, že k prodloužení třetí smlouvy došlo kvůli tomu, že se zpozdilo provedení některých projektů týkajících se materiálu a vyžádalo si dodatečnou intervenci některých odborníků v Zaporožie. Z důvodu prodloužení smlouvy se žalobkyně zavázala zajistit tyto projekty až do července 2000. Komise připouští, že toto prodloužení nastalo také z důvodů rozpočtových pravidel. Intervence těchto odborníků totiž nemohly být uhrazeny z předpokládaného rozpočtu, pokud v tom okamžiku již neexistovala smlouva, odborníci ani nemohli být chráněni z hlediska pojištění a víz, pokud své činnosti nevykonávali v rámci platné smlouvy.

58 Celkový rozpočet třetí smlouvy nebyl změněn, pouze byly přepracovány některé kolonky. Podle Komise nebylo nezbytné žádné navýšení rozpočtu, protože prodloužení smlouvy nic neměnilo na obsahu povinností žalobkyně ohledně projektů týkajících se materiálu. Plány činnosti vyžadovaly jen několik menších úprav, neboť většina projektů nevyžadovala dodatečné prostředky; prodloužení se týkalo pouze dvou zvláštních projektů. Jelikož vedoucímu projektu a dotčeným odborníkům nebyl svěřen nový úkol, nebylo tudíž rozhodnuto o žádné nové odměně v jejich prospěch. Podle Komise měli pouze dokončit činnosti stanovené v rámci třetí smlouvy, což zahrnovalo také povinnost ukončit projekty týkající se materiálu, jejichž trvání bylo prodlouženo. Ve třetí smlouvě bylo vždy jasně uvedeno, že se nepředpokládá zvláštní odměna žalobkyně za dokončení projektů týkajících se materiálu; toto plnění bylo pokryto celkovým rozpočtem. Podle Komise se role vedoucího projektu v této souvislosti omezila v podstatě na dozor nad převzetím projektů týkajících se materiálu a tento takřka vedlejší úkol neodůvodňoval navýšení odměny vedoucího projektu. Komise tvrdí, že z tohoto důvodu nebyl celkový rozpočet navýšen navzdory prodloužení smlouvy, což žalobkyně ostatně schválila.

59 Žalobkyně uplatňuje, že dotčená plnění nebyla uskutečněna ani v rámci třetí smlouvy, ani v rámci prvního dodatku. Dotčené období se tudíž neřídí smlouvou. Rozsah plnění, která se mají uskutečnit, je totiž určen rozpočtem smlouvy, jakož i programy činností, a nikoliv oficiální dobou trvání třetí smlouvy.

60 Žalobkyně tvrdí, že od měsíce srpna 1998, pokud jde o vedoucího projektu, a od měsíce dubna 1999, pokud jde o odborníky, již neposkytovala služby na základě třetí smlouvy, která byla podle ní uzavřena do 16. ledna 1999. Podle žalobkyně programy činnosti vedoucího projektu a odborníků stanovily z důvodů rozpočtových pravidel pouze jedinou intervenci až do června 1998. Žalobkyně uplatňuje, že tyto programy určují, zda se jedná o plnění mimosmluvní nebo smluvní, neboť jsou neoddělitelnou součástí smlouvy a uvádějí období realizace plnění, ke kterému se smluvně zavázala. Od měsíce července 1998 programy činnosti třetí smlouvy již nestanovily žádnou intervenci. Dotčená plnění tudíž nespadají pod třetí smlouvu.

61 Krom toho se na dotčené činnosti také nevztahuje první dodatek, který byl uzavřen v srpnu 1998 po ukončení programů činnosti třetí smlouvy. Podle žalobkyně přijetím tohoto dodatku strany chtěly umožnit uskutečnění různých projektů týkajících se materiálu v průběhu přechodného období až do uzavření čtvrté smlouvy.

62 Ačkoliv byla třetí smlouva prvním dodatkem prodloužena až do 17. července 2000, program činnosti vedoucího projektu stanovený tímto dodatkem jasně ukazuje, že neupravoval intervenci vedoucího projektu až do tohoto data. Podle žalobkyně tento program od měsíce srpna 1998 již nadále neupravoval činnost vedoucího projektu. Pouze dva týdny intervence stanovené na prosinec 1997 byly převedeny do měsíce července 1998. Pouze intervence stanovené od měsíce července 1998 se týkaly odborníků na základě různých projektů týkajících se materiálu.

63 Podle žalobkyně je povaha činnosti odborníků rovněž mimosmluvní. Žalobkyně tvrdí, že plně poskytla odborná plnění stanovená ve smlouvě. Žalobkyně pouze vyžaduje odměnu za intervence, které nebyly stanoveny v programech činnosti, a nemohly být tudíž hrazeny z rozpočtu třetí smlouvy.

64 Žalobkyně tvrdí, že rozpočtové omezení ve spojení s intervenčním programem představuje závazné hranice rozsahu povinnosti poskytovat plnění pro obě strany. Trvání smlouvy nemůže samo o sobě odůvodnit rozšíření této povinnosti. Ačkoliv bylo totiž trvání smlouvy prodlouženo, nedošlo k tomu z důvodu neplaceného rozšíření povinností spojených s vedením projektu, ale pouze z důvodu úpravy vyžadované pro začlenění nových odborníků. V souladu se smluvními ustanoveními mohly být změny týkající se zaměstnanců prováděny pouze písemně, a uzavření prvního dodatku bylo tudíž jediným způsobem, jak začlenit nové odborníky do smlouvy.

65 Jelikož první dodatek nestanovil rozpočtové navýšení ani nové intervenční období pro vedoucího projektu a pro odborníky byla nová intervenční období stanovena pouze v již uvedeném rozsahu, žalobkyně dochází k závěru, že nebyla zjevně povinna uskutečnit dotčená plnění z důvodu, že oficiální doba trvání třetí smlouvy byla prodloužena.

K žalobě na náhradu škody

66 Žalobkyně uplatňuje, že její žaloba je opodstatněná, neboť Komise porušila zásady ochrany legitimního očekávání a řádné správy, čímž jí způsobila škodu ve výši 332 083,60 eur.

67 Nejprve, pokud jde o pochybení Komise při výkonu funkce, podle žalobkyně ji chování Komise v průběhu smluvních jednání a po jejich konci vedlo k tomu, že se domnívala, že bude odškodněna za mimosmluvní plnění. Komise tudíž porušila zásadu ochrany legitimního očekávání ve smyslu rozsudku Soudu ze dne 17. prosince 1998, Embassy Limousines & Services v. Parlament (T-203/96, Recueil, s. II-4239). V projednávaném případě Komise rovněž u žalobkyně vzbudila důvodnou naději, která žalobkyni podnítila k tomu, aby pracovala pro Komisi bez smlouvy. Pokračováním ve své činnosti v kontextu probíhajících smluvních jednání žalobkyně, z pohledu obezřetného provozovatele, na sebe nevzala žádné riziko, které by musela sama nést. Naopak, jednala po hospodářské stránce rozumným a realistickým způsobem, neboť Komise v ní vyvolala přesvědčení, že získá další smlouvu. Komise navíc přesvědčení žalobkyně neoslabovala, ale opakovaně jej na jednáních posilovala a živila.

68 V rozporu s okolnostmi charakterizujícími zadání veřejné zakázky, okolnosti v projednávaném případě vzbudily u žalobkyně legitimní očekávání, že bude vybrána pro uzavření nové smlouvy o pomoci na místě. Ve smluvním protokolu podepsaném mezi zeměmi G 7, Komisí a Ukrajinou v roce 1995 byla totiž žalobkyně jmenována západním bezpečnostním partnerem pro jadernou elektrárnu v Zaporožie. Žalobkyně připomíná, že uzavření smluv o pomoci na místě se obvykle činilo prostřednictvím přímé dohody. Podle ní strany neměly pochybnosti o tom, že pomoc na místě musí pokračovat a že je třeba zabránit přerušení plnění, zejména z důvodů bezpečnosti. Přímé přidělení ostatně bylo dodatečným důvodem pro to, aby byl smluvně ujednán pouze rozsah plnění přibližně na jeden kalendářní rok.

69 Žalobkyně uplatňuje, že Komise rovněž porušila zásadu řádné správy tím, že překazila smluvní jednání z důvodu nevhodného vedení smlouvy. Komise měla povinnost připravit rozhodnutí s veškerou náležitou péčí a zvážit dotčené zájmy (rozsudky Soudu ze dne 19. března 1997, Oliveira v. Komise, T-73/95, Recueil, s. II-381, a ze dne 9. července 1999, New Europe Consulting a Brown v. Komise, T-231/97, Recueil, s. II-2403). Krom toho zásahy různých správních nebo politických orgánů uvnitř instituce Evropské unie nemohou odůvodnit to, že

uvedená instituce nevykazuje soudržný a stálý přístup vůči zúčastněné osobě (výše uvedený rozsudek Embassy Limousines & Services v. Parlament, bod 87). V důsledku toho zúčastněná osoba nemusí strpět skutečnost, že Komise nedokáže při smluvních jednáních zajistit pokračování těchto jednání nebo jí rozhodování trvá nadprůměrně dlouho, toto vše z důvodu vnitřní výměny odpovědných zaměstnanců. Přesně toto se však stalo v případě žalobkyně. Komise totiž různými způsoby vzbudila a udržovala legitimní očekávání žalobkyně v průběhu různých fází smluvních jednání, jakož i mnohokrát vykázala nedostatečné vedení smlouvy a neuspokojivou vnitřní organizaci.

70 Krom toho žalobkyně uplatňuje, že odmítnutí podepsat druhý dodatek ukazuje nedbalost, s jakou byli po sobě následující úředníci informováni o stavu probíhajících jednání a smluv. Prohlášení p. Vadé, obsažené v telefaxu ze dne 23. září 1999 („podle mého chápání obsahoval první dodatek [...], který byl uzavřen bez úpravy celkového rozpočtu, znovuotevření rozpočtových řádek, aby byl soudržný s prodloužením doby plnění"), ukazuje, že zjevně sám nečetl první dodatek a že jeho předchůdci mu nevysvětlili okolnosti, za kterých byl vypracován. Jelikož rozpočet stanovený pro vedoucího projektu byl v okamžiku podpisu prvního dodatku už zcela vyčerpán a jelikož zbytek rozpočtu mohl pokrýt pouze činnosti odborníků, podle žalobkyně nebylo nikdy dohodnuto přepracování rozpočtu a ostatně to ani nebylo povoleno. Rozpočty stanovené pro vedoucího projektu a pro odborníky tudíž nebyly přepracovány co do podrobných cen připojených k prvnímu dodatku; jedinou úpravou zanesenou do různých rozpočtů bylo zrušení rozdílu mezi intervencemi provedenými v Německu a na Ukrajině. Toto opatření mělo směřovat ke zjednodušení účtování intervencí, takže tato úprava nemá žádný dopad na různé rozpočty stanovené pro odborníky nebo pro vedoucího projektu.

71 Následně, co se týče utrpěné škody, žalobkyně uplatňuje, že utrpěla škodu ve výši 332 083,60 eur, jelikož se spoléhala na sliby Komise a pokračovala ve své mimosmluvní činnosti.

72 Konečně, co se týče příčinné souvislosti mezi pochybením při výkonu funkce a škodou, žalobkyně tvrdí, že pochybení Komise při výkonu funkce je v příčinné souvislosti s utrpěnou škodou, která je nezbytná k podložení náhrady škody. Škoda vyplývá dostatečně přímým způsobem z chování vytýkaného Komisi.

73 Žalobkyně dochází k závěru, že škoda, kterou utrpěla, má rovněž přímý vztah k nedostatkům správní organizace Komise. Neúplné předávání informací mezi po sobě následujícími úředníky způsobilo dodatečné zpoždění a rovněž vysvětluje důvod mimosmluvního plnění, jakož i jeho trvání, a tudíž částku škody utrpěné žalobkyní.

74 Žalobkyně navrhuje, aby p. Doucet, p. Kalbe, p. Jousten, p. Lütkemeyer a p. Vadé, úředníci Komise, jakož i p. Zaiss, p. Hoensch, p. Collignon a p. Möller byli Soudem vyslechnuti jako svědci ohledně otázek týkajících se zejména rozsahu diskusí mezi Komisí a žalobkyní, vedení smluvních jednání a vyčerpání rozpočtu.

75 Komise tvrdí, že žaloba je zjevně nepodložená. Komise nemůže nést odpovědnost na základě čl. 288 druhého pododstavce ES, neboť nedošlo k pochybení při výkonu funkce.

76 Zaprvé Komise zpochybňuje tvrzení, podle něhož u žalobkyně vzbudila legitimní očekávání.

77 Zadruhé Komise zpochybňuje tvrzení, že špatným vedením smlouvy byla porušena zásada řádné správy.

Posouzení Soudu

78 Spor vzniká při ukončení smluvního vztahu založeného v roce 1994 mezi účastníky řízení a tito účastníci diskutují o otázce, zda spor spadá, či nikoliv do rámce provádění třetí smlouvy a jejího prvního dodatku. Je namístě přezkoumat tyto dva případy popořadě.

79 Na základě spojených ustanovení článku 238 ES a rozhodnutí Rady 88/591/ESUO, EHS, Euratom ze dne 24. října 1988 o zřízení Soudu prvního stupně Evropských společenství (Úř. věst. L 319, s. 1; Zvl. vyd. 01/01, s. 181), v platném znění, Soud má pravomoc rozhodovat o sporech ve smluvních věcech předložených fyzickými nebo právnickými osobami pouze na základě rozhodčí doložky.

80 Při neexistenci takovéto doložky Soud nemůže rozhodnout o žalobě, jejíž původ spočívá ve smlouvě. Jinak by rozšířil svou soudní pravomoc nad rámec sporů, které mu jsou omezujícím způsobem vyhrazeny v článku 240 ES, jelikož toto ustanovení vyhrazuje vnitrostátním soudům obecnou pravomoc rozhodovat ve sporech, v nichž je Společenství stranou (rozsudek Soudního dvora ze dne 21. května 1987, Rau a další, 133/85 až 136/85, Recueil, s. 2289, bod 10; usnesení Soudu ze dne 10. července 2002, Comitato organizzatore del convegno internazionale v. Komise, T-387/00, Recueil, s. II-3031, bod 37).

81 V projednávaném případě třetí smlouva, v jejímž rámci podle Komise spočívá původ sporu, neobsahuje žádnou doložku zakládající pravomoc Soudu, aby rozhodoval o sporech vyplývajících z jejího provádění, ale naopak, výslovně tuto pravomoc uděluje soudům v Bruselu (viz bod 7 výše).

82 Je namístě uvést, že v projednávaném případě Soud nemůže rozhodnout, zda dotčené práce spadají do smluvního rámce, či nikoliv, aniž by vyložil třetí smlouvu a její první dodatek. V důsledku toho, za předpokladu, že uvedené práce spadají do smluvního rámce zavazujícího žalobkyni a Komisi, Soud není příslušný k rozhodnutí tohoto sporu, a žaloba musí být z tohoto důvodu zamítnuta.

83 Jelikož nelze vyloučit, že vnitrostátní soudce příslušný k výkladu třetí smlouvy dojde k závěru, že dotčené práce byly poskytnuty mimo její rozsah působnosti, je namístě přezkoumat, zda Komise porušila zásady ochrany legitimního očekávání a řádné správy, jak tvrdí žalobkyně.

84 Z ustálené judikatury vyplývá, že založení mimosmluvní odpovědnosti Společenství ve smyslu čl. 288 druhého pododstavce ES podléhá splnění souboru podmínek, a sice protiprávnosti chování vytýkaného orgánům, skutečné škody a existence příčinné souvislosti mezi údajným chováním a uplatňovanou škodou (rozsudek Soudního dvora ze dne 29. září 1982, Oleifici Mediterranei v. EHS, 26/81, Recueil, s. 3057, bod 16; rozsudek Soudu ze dne 11. července 1996, International Procurement Services v. Komise, T-175/94, Recueil, s. II-729, bod 44).

85 Pokud není splněna jedna z těchto podmínek, žaloba musí být zamítnuta v plném rozsahu, aniž by bylo nezbytné zkoumat ostatní podmínky uvedené odpovědnosti (rozsudek Soudního dvora ze dne 15. září 1994, KYDEP v. Rada a Komise, C-146/91, Recueil, s. I-4199, bod 19; rozsudky Soudu ze dne 20. února 2002, Förde-Reederei v. Rada a Komise, T-170/00, Recueil, s. II-515, bod 37, a ze dne 19. března 2003, Innova Privat-Akademie v. Komise, T-273/01, Recueil, s. II-1093, bod 23).

86 V souladu s těmito zásadami je namístě přistoupit k přezkoumání chování Komise.

87 Pokud se jedná o první z těchto podmínek, judikatura vyžaduje, aby bylo prokázáno dostatečně závažné porušení právního pravidla, které uděluje práva jednotlivcům (rozsudek Soudního dvora ze dne 4. července 2000, Bergaderm a Goupil v. Komise, C-352/98 P, Recueil, s. I-5291, bod 42). Co se týče požadavku, podle něhož porušení musí být dostatečně závažné, rozhodujícím kritériem pro posouzení, zda je požadavek splněn, je zjevné a vážné porušení hranic prostoru pro uvážení dotyčným orgánem Společenství. Pokud má tento orgán pouze značně omezený, či nemá žádný prostor pro uvážení, pouhé porušení práva Společenství může stačit k prokázání existence dostatečně závažného porušení (rozsudek Soudního dvora ze dne 10. prosince 2002, Komise v. Camar a Tico, C-312/00 P, Recueil, s. I-11355, bod 54; rozsudek Soudu ze dne 12. července 2001, Comafrica a Dole Fresh Fruit Europe v. Komise, T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 a T-225/99, Recueil, s. II-1975, bod 134).

88 V projednávaném případě je třeba zaprvé určit, zda chování Komise zakládá dostatečně závažné porušení zásady ochrany legitimního očekávání.

89 Podle ustálené judikatury právo domáhat se ochrany legitimního očekávání, které tvoří jednu ze základních zásad Společenství, se vztahuje na každého jednotlivce, který se nachází v situaci, z níž vyplývá, že správa Společenství tím, že mu poskytla určité záruky, u něj vzbudila důvodnou naději. Tyto záruky jsou tvořeny bez ohledu na formu, kterou jsou sděleny, přesnými, na podmínky nevázanými a korespondujícími informacemi, které pocházejí ze spolehlivých a prověřených zdrojů. Naopak nikdo se nemůže dovolávat porušení této zásady, pokud neexistují určité záruky, které mu byly poskytnuty správou (výše uvedený rozsudek Innova Privat-Akademie v. Komise, bod 26 a uvedená judikatura).

90 Je třeba nejprve připomenout, že smluvní jednání sama o sobě strany nezavazují. Následně je třeba přezkoumat, zda v průběhu smluvních jednání Komise poskytla žalobkyni určité záruky a vzbudila u ní důvodné naděje.

91 V tomto ohledu se žalobkyně zejména dovolává různých diskusí s Komisí, jakož i různých dopisů.

92 Co se týče telefonického rozhovoru, kterého se žalobkyně dovolává, s p. Korsakem, vedoucím nákupu zařízení na účet Komise, ke kterému došlo po zaslání prvního návrhu čtvrté smlouvy Komisi na jaře roku 1998 a na základě něhož se žalobkyně mohla domnívat, že podpis smlouvy se bezprostředně blíží, je namístě konstatovat, že žádná skutečnost ve spisu neumožňuje prokázat objektivní existenci těchto údajných slovních záruk, kterou Komise popírá, a tím spíše ani skutečnost, že měly vlastnosti nezbytné k tomu, aby vzbudily legitimní očekávání (viz v tomto smyslu rozsudek Soudu ze dne 8. listopadu 2000, Dreyfus a další v. Komise, T-485/93, T-491/93, T-494/93 a T-61/98, Recueil, s. II-3659, bod 87). To platí rovněž pro všechny ostatní slovní záruky, jejichž existenci neprokazuje žádná skutečnost ve spisu.

93 Podle žalobkyně smluvní jednání mezi stranami pokračovala bez přerušení v průběhu podzimu 1998. Dovolává se zejména telefaxu p. Joustena ze dne 22. prosince 1998, z něhož vyplývá, že již nic nebrání podpisu čtvrté smlouvy. Tento telefax zní následovně:

„V návaznosti na Váš dopis ze dne 3. prosince 1998 si Vám dovoluji oznámit, že dnes jsem zaslal [zadání projektu] ze smlouvy [o pomoci na místě] pro rok 1997 od společnosti GKN [‚společné službě pro pomoc Společenství třetím zemím']

(p. Doucetovi), který Vás bude kontaktovat ohledně dalších skutečností Vašeho návrhu (příloha D, soudržnost přílohy B s přílohou A atd.)."

94 Ze znění tohoto telefaxu jasně vyplývá, že jednoduše informoval žalobkyni o stavu jednání. Vyplývá z něj, že otázky týkající se přílohy D a přílohy B ještě nebyly upraveny a že tyto otázky, které se nezdají podružné, vyžadovaly dodatečná jednání, a že podpis smlouvy tudíž nemohl být bezprostředně blízko.

95 Smluvní jednání tedy pokračovala a žalobkyně poté Komisi zaslala několik znění čtvrté smlouvy.

96 V mezičase strany vedly spor ohledně hodnocení některých projektů.

97 Navíc ze spisu vyplývá, že v průběhu let byl vedoucí projektu, p. Hoensch, kritizován jak delegací Komise v Kyjevě, tak službami Komise v Bruselu. Komise totiž několikrát žádala žalobkyni, aby vedoucího projektu nahradila, což žalobkyně odmítla učinit.

98 Následkem těchto sporů Komise vypověděla třetí smlouvu dopisem dne 25. října 1999 na základě článku 41 všeobecných podmínek TACIS.

99 Krom toho ze spisu vyplývá, že kromě problémů spojených s osobou vedoucího projektu, p. Hoensche, a s hodnocením některých projektů, vlastní chování žalobkyně při jednáních uzavření čtvrté smlouvy neusnadňovalo. Ze spisu vyplývá, že žalobkyně několikrát odmítla vzít v úvahu úpravy navržené Komisí, že tedy tak sama přispěla k prodloužení smluvních jednání a že jí lze částečně přičíst konečný nezdar jednání, což na jednání připustila.

100 V důsledku toho je třeba uvést, že v žádném okamžiku nedošlo ke konečné dohodě ohledně uzavření čtvrté smlouvy. Žalobkyně se tudíž nemůže dovolávat zásady legitimního očekávání v rámci uzavření čtvrté smlouvy. Ačkoliv ji Komise požádala o předložení různých návrhů smlouvy, tato okolnost je nedílnou součástí obvyklých smluvních jednání a Komise nepodněcovala žalobkyni, aby překročila rizika spojená s její hospodářskou činností (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Embassy Limousines & Services v. Parlament, bod 75).

101 Ještě je třeba přezkoumat, zda Komise poskytla žalobkyni určité záruky vzbuzující u ní důvodnou naději, že dotčená plnění budou uhrazena jiným způsobem než v rámci případné čtvrté smlouvy.

102 V tomto ohledu je namístě konstatovat, že žalobkyně se dovolává zejména slovních záruk pocházejících od služeb Komise, jakož i různých dopisů pocházejících jak od ní samé, tak od Komise. Rovněž odkazuje na zvláštní zprávu Účetního dvora.

103 Pokud jde obecně o údajné slovní záruky, je třeba uvést, že žádná skutečnost ve spise neumožňuje prokázat objektivní existenci těchto záruk, kterou Komise popírá, a tím spíše, že měly nezbytné vlastnosti k tomu, aby vzbudily legitimní očekávání.

104 Co se týče dopisu ze dne 20. října 1998, kterým Komise navrhla uzavření smlouvy s výjimkou prací, ohledně kterých nebylo dosud dosaženo dohody, a kterého se Komise dovolává k prokázání, že Komise jí nabídla zaplatit za její služby se zpětným účinkem, je třeba poznamenat, že tento návrh se týkal uzavření čtvrté smlouvy a programu TACIS 1997, a že Komise tudíž navrhla uzavření smlouvy týkající se zbytku prací souvisejících s programem TACIS 1997. Tento dopis tedy nijak neprokazuje, že za dotčené činnosti mělo být zaplaceno zpětně.

105 Pokud jde o dopis ze dne 14. dubna 1999, ve kterém žalobkyně shrnula závěry schůzky ze dne 16. března 1999 a uvedla, že v souladu s výslovnou žádostí Komise předloží návrh smlouvy se zpětným účinkem týkající se období, které nebylo smlouvou pokryto, stačí konstatovat, že jelikož tento dopis, jehož obsah Komise popírá, pochází od žalobkyně samé, nelze pouze na jeho základě prokázat, že Komise na této schůzce skutečně tuto žádost předložila.

106 Stejně tak dopis ze dne 25. srpna 1999, kterým žalobkyně předložila návrh druhého dodatku třetí smlouvy, nijak neprokazuje, že Komise požádala o vyhotovení tohoto dodatku ani že navíc slíbila zpětně zaplatit za plnění uskutečněná žalobkyní.

107 Telefaxem ze dne 23. září 1999 Komise odmítla podepsat tento dodatek následujícím způsobem:

„Podle mého chápání obsahoval první dodatek [...], který byl uzavřen bez úpravy celkového rozpočtu, znovuotevření rozpočtových řádek, aby byl soudržný s prodloužením doby plnění.

Nyní mi předkládáte návrh, který neobsahuje nové úlohy, a je předložen na konci měsíce srpna za účelem pokrytí činností vztahujících se na období [od měsíce] července 1998 [do měsíce] června 1999, tj. zpětně. Kvůli všem těmto důvodům má Komise pouze jedinou možnost, a to odmítnout vzít takový návrh v úvahu."

108 Žalobkyně navíc odkazuje na schůzku ze dne 24. listopadu 1999, v jejímž průběhu jí byla opětovně přislíbena náhrada škody za práci provedenou od měsíce srpna 1998, pokud ze zamýšleného auditu třetí smlouvy nevyplyne, že tato práce byla neuspokojivá. Komise k žalobní odpovědi připojila ručně psané poznámky, které pořídila na této schůzce. Z těchto poznámek vyplývá, že diskuse se týkala vypovězení třetí smlouvy a problémů souvisejících s osobou p. Hoensche, jakož i možnosti napravit si dobré jméno za pomoci Komise. Na základě těchto poznámek není možno konstatovat, že Komise slíbila zpětně uhradit dotčené služby. Vzhledem k tomu, že se tato schůzka konala dne 24. listopadu 1999, žalobkyně se v každém případě nemůže dovolávat toho, že v průběhu této schůzky vzniklo legitimní očekávání ohledně služeb, které uskutečnila před touto schůzkou.

109 Navíc je namístě připomenout, že Komise mohla žalobkyni uhradit odměnu v rámci programu TACIS pouze na základě smlouvy. Vzhledem ke své dlouhodobé zkušenosti v programu TACIS musela žalobkyně znát právní procedury spojené s tímto programem a nemohla nevědět o nezbytnosti smlouvy.

110 Za těchto okolností je namístě konstatovat, že spis neobsahuje žádný dopis pocházející od Komise, ve kterém by Komise žalobkyni slíbila zpětně uhradit dotčená plnění.

111 Krom toho se žalobkyně dovolává zvláštní zprávy Účetního dvora č. 6/97 s cílem prokázat, že uzavření smluv se zpětným účinkem bylo možné. Z této zprávy vyplývá, že existovaly problémy s uzavíráním smluv o pomoci na místě a že se jeví, že Komise rovněž uzavřela smlouvy se zpětným účinkem, což Účetní dvůr kritizoval.

112 Komise odpověděla na kritiku Účetního dvora takto:

„V minulosti se stalo, že došlo k podpisu smluv *a posteriori*, protože administrativní příprava trvala příliš dlouho. Byla přijata opatření, aby se zabránilo opakování tohoto problému. [...] Komise nikdy po odbornících nevyžaduje, aby prováděli činnosti mimo schválený smluvní rámec. Průtahy mezi dvěma smlouvami mohou mít četné důvody, a smluvní strany jsou tudíž informovány, že Komise je odpovědná pouze za činnosti pokryté smlouvami s Komisí."

113 Je namístě zaprvé poznamenat, že tato zpráva se týká období předcházejícího období v projednávaném případě. Zadruhé, ačkoliv z ní vyplývá, že Komise uzavřela smlouvy se zpětným účinkem, tato zpráva ani odpovědi Komise nezavazují Komisi pokračovat v uzavírání smluv se zpětným účinkem, což je právě chování, které Účetní dvůr kritizoval. Nikterak se nejeví, že by to mohlo u žalobkyně vzbudit legitimní očekávání ohledně skutečnosti, že s ní Komise uzavře smlouvu se zpětným účinkem.

114 Za těchto okolností je namístě uvést, že žádná skutečnost ve spise neumožňuje prokázat, že Komise poskytla žalobkyni určité záruky, že dotčené práce budou zpětně uhrazeny buď v rámci čtvrté smlouvy, nebo v rámci jiné smlouvy *a posteriori*, které by mohly u žalobkyně vzbudit jakékoliv legitimní očekávání. Krom toho obezřetný hospodářský subjekt se znalostí programu TACIS musel znát rizika spojená s možností uzavřít smlouvu se zpětným účinkem v rozporu se zásadami,

které Komisi zavazují v rámci řádného a rozumného nakládání se zdroji Společenství.

115 Nejeví se tedy, že Komise porušila dostatečně závažným způsobem zásadu ochrany legitimního očekávání.

116 Zadruhé je třeba určit, zda chování Komise zakládá dostatečně závažné porušení zásady řádné správy.

117 V tomto ohledu žalobkyně uplatňuje, opírajíc se o zvláštní zprávu Účetního dvora č. 25/98, že Komise nezajistila pokračování smluvních jednání z důvodu neustálé výměny zaměstnanců, čímž tak překazila uzavření čtvrté smlouvy.

118 Zvláštní zpráva Účetního dvora č. 25/98 zejména konstatuje, že „jednotka vedení GŘ [„Vnější vztahy: Evropa a nové nezávislé státy, zahraniční politika a společná bezpečnost, vnější služba" Komise] neměla k dispozici nezbytné lidské zdroje, které by umožnily řádné provádění programů" a že „práce na účetní závěrce zahájené Komisí v roce 1997 v rámci finančního zúčtování smluv PHARE a TACIS, které byly ztíženy „ztrátou institucionální paměti" z důvodu výměny smluvních zaměstnanců a chybějící řádné administrativní praxe, nebyly doprovázeny žádným opatřením směřujícím k vyhnutí se tomu, aby takové situace nastaly."

119 Ze zprávy tudíž vyplývá, že se zabývá a kritizuje právě dřívější praxi Komise, a nikoliv tu praxi, které byla v platnosti při jednáních týkajících se uzavření čtvrté smlouvy. Prostřednictvím restrukturalizace svých služeb a vytvoření společné služby pro pomoc Společenství třetím zemím se Komise pokusila zlepšit provádění programů TACIS.

120 Krom toho žalobkyně nedokázala poskytnout konkrétní důkaz prokazující porušení zásady řádné správy. V tomto ohledu žalobkyně tvrdí, že dne 14. dubna 1999 předložila nový návrh čtvrté smlouvy a uvádí, že se jednalo o úplně revidované znění „zadání projektu", které ale podle žalobkyně bylo v zásadě totožné s tím, které GŘ „Vnější vztahy: Evropa a nové nezávislé státy, zahraniční politika a společná bezpečnost, vnější služba" Komise již přezkoumalo v prosinci 1998, což prokazuje, že neustálá výměna odpovědných zaměstnanců uvnitř Komise způsobila „ztrátu institucionální paměti", jak to již konstatoval Účetní dvůr. Namísto prokázání porušení zásady řádné správy tato skutečnost naopak prokazuje, že vlastní chování žalobkyně se nejeví jako prosté chyb.

121 Za těchto okolností se nejeví, že Komise porušila zásadu řádné správy, takže argumentace žalobkyně v tomto ohledu musí být zamítnuta, aniž je třeba přezkoumat, zda tato zásada má za účinek udělení práv jednotlivcům.

122 Vzhledem k tomu, že podmínka vztahující se k protiprávnímu chování Komise v projednávaném případě není splněna, žaloba musí být zamítnuta, aniž se jeví nezbytné přezkoumat ostatní podmínky uvedené odpovědnosti či vyslechnout svědky před Soudem.

K nákladům řízení

123 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu bude účastníku řízení, který byl ve sporu neúspěšný, uložena náhrada nákladů řízení, pokud účastník, který byl ve sporu úspěšný, náhradu nákladů ve svém návrhu požadoval. Vzhledem k tomu, že žalobkyně byla ve sporu neúspěšná, je namístě uložit jí náhradu veškerých nákladů řízení v souladu s návrhy žalované.

Z těchto důvodů

SOUD (čtvrtý senát)

rozhodl takto:

1) **Žaloba se zamítá.**

2) **Žalobkyni se ukládá náhrada nákladů řízení.**

Legal Tiili Vadapalas

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 16. března 2005.

Vedoucí soudní kanceláře

H. Jung

Předseda

H. Legal